

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea
art.154, 182, 210, 211 și 213 din Legea nr.286/2009
privind Codul Penal**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art.154, 182, 210, 211 și 213 din Legea nr.286/2009 privind Codul Penal (b577/8.10.2020), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/1004/12.10.2020 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D1108/13.10.2020,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul agravării răspunderii penale în ceea ce privește infracțiunile de trafic de persoane, trafic de minori și proxenetism, prevăzute la art.210, 211 și, respectiv, art.213 din Codul penal.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Semnalăm că, potrivit prevederilor art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, „*Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești*”. Ca urmare, era necesară solicitarea emiterii acestui aviz.

3. Din punct de vedere al dreptului Uniunii Europene, propunerea legislativă intră sub incidența reglementărilor europene subsumate Spațiului de libertate, securitate și justiție, integrate segmentului legislativ - *Cooperare polițienească și judiciară în materie penală și vamală*, în sectorul legislativ - *Libera circulație a persoanelor/Imigrație și drepturile resortisanților din state terțe*.

La nivelul dreptului european derivat prezintă incidență dispozițiile *Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului*, act juridic care, în temeiul art.288 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), este obligatoriu a fi transpus la nivelul legislației naționale de profil, îndeplinindu-se astfel angajamentele asumate de România prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană, așa cum a fost ratificat prin Legea nr.157/2005.

În ceea ce privește fundamentarea, în cadrul **Expunerii de motive**, a soluțiilor legislative preconizate, menționăm că, în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia potrivit dispozițiilor *Directivei 2011/36/UE*, prevederi intrate în vigoare la data de 15.04.2011, având ca termen limită de transpunere data de 06.04.2013, România îndeplinește actualmente standardele europene în domeniu, aliniindu-și legislația națională la ansamblul normelor și exigențelor UE incidente, așa după cum reiese din Lista actelor normative asimilate măsurilor naționale de transpunere în dreptul intern a dispozițiilor directivei, specificate pe portalul Eur-lex¹.

Pe de altă parte, așa cum se menționează distinct în cuprinsul **anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.861/2018 pentru aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022 și a Planului național de acțiune 2018-2020 pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022**, „în ultimii ani, România și-a definitivat progresele în ceea ce privește alinierea la standardele europene în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane, având în prezent reglementări naționale conforme cu standardele europene și internaționale”. Mai mult de atât, potrivit aceluiași document guvernamental „conform unei analize referitoare la Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/NIM/?uri=CELEX:32011L0036&qid=1602584791435>

2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, **s-a constatat că majoritatea dispozițiilor de drept penal material și procesual cuprinse în directivă se regăseau deja în dreptul intern, nepresupunând intervenții majore cu ocazia transpunerii directivei în legislația română**".

Menționăm că **Directiva** conține **norme comune minime** pentru stabilirea infracțiunilor de trafic de persoane și pentru atragerea răspunderii penale a autorilor acestora, actul juridic european stabilind totodată și măsuri menite a asigura o mai bună prevenție a acestui fenomen și pentru consolidarea protecției victimelor. Astfel, în ceea ce privește necesitatea incriminării **faptelor de trafic de persoane**, directiva stabilește ca pedeapsa maximă pentru infracțiunile menționate să fie de cel puțin 5 ani de închisoare și de cel puțin 10 ani în situația unor circumstanțe agravante, precum în situația săvârșirii unor infracțiuni împotriva unor victime vulnerabile, cum ar fi *copiii*.

Din examinarea propunerii legislative de față în raport de normele europene se constată **faptul că normele preconizate respectă prescripțiile Uniunii Europene, atât în privința incriminării unor fapte de trafic de persoane, cât și a stabilirii a sancțiunilor corelative aplicabile.**

În acord cu *normele europene*, prin proiect se propune modificarea **limitelor minime ale pedepselor aplicabile**, adică **majorarea de la 3 la 4 ani** în cazul faptelor prevăzute de **art.210, alin (1) Cod penal**, respectiv **majorarea de la 3 la 5 ani** în cazul traficului minorilor, **prevăzut la art.211 alin (1) din Codul Penal** și nu în ultimul rând, **majorarea de la 5 la 7 ani** în cazul faptelor privind traficului de minori, săvârșite în condițiile art.210 alin (2), potrivit **art.211 alin.(2)**.

De asemenea, se mai propune, *fără a contraveni dreptului european*, și **majorarea limitei minime a pedepsei**, respectiv **de la 3 la 4 ani** în cazul variantei agravate a infracțiunii de proxenetism, **prevăzută la art.213 alin.(2) din Codul penal.**

4. Având în vedere că intervenția legislativă vizează mai multe elemente structurale ale actului normativ de bază, respectiv modificarea și completarea art.154, 182, 210, 211 și 213 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu **modificările și completările ulterioare**, este necesară reformularea **titlului**, potrivit uzanței normative, astfel:

„Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal”.

5. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, după titlu este necesară introducerea următoarei **formule introductive**:

„Parlamentul României adoptă prezenta lege”.

6. Întrucât proiectul este alcătuit dintr-un singur articol, actualul **art.I** trebuie marcat drept „Articol unic”.

Pe de altă parte, la **partea introductivă a actualului art.I**, pentru respectarea uzanței normative, expresia „Legea nr.286 din 17 iulie 2009” trebuie redată sub forma „Legea nr.286/2009”.

7. La **pct.1**, pentru indicarea corectă a intervenției legislative preconizate, **partea dispozitivă** trebuie reformulată, astfel:

„1. La articolul 154 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

La textul propus pentru **art.154 alin.(1) lit.a)**, pentru un spor de rigoare în exprimare, recomandăm reformularea normei, astfel:

„a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață, pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani sau în cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art.219 și art.211;”

8. La **partea dispozitivă a pct.2**, expresia „litera f)” trebuie redată sub forma „lit.f)”.

9. La **pct.3** semnalăm următoarele:

9.1. Având în vedere amploarea intervențiilor legislative preconizate, este recomandabil ca art.210 să fie modificat în întregime, situație în care partea dispozitivă trebuie reformulată, astfel:

„3. Articolul 210 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

În continuare se va reda noua formă a articolului, inclusiv cu denumirea sa marginală.

Menționăm că, în situația în care art.210 nu se modifică în întregime, intervențiile legislative trebuie să facă obiectul unor **puncte distincte** ale actualului art.I.

9.2. În ceea ce privește introducerea **lit.a¹⁾**, semnalăm că această normă va reprezenta o reglementare paralelă în raport cu dispoziția din cuprinsul lit.a), care incriminează, de asemenea, recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane **în scopul obligării la practicarea prostituției** (care este una dintre variantele exploatarei unei persoane, potrivit art.182 din Codul penal), **săvârșită prin constrângere**. Întrucât nu se are în vedere incriminarea unei variante agravate pentru această formă de exploatare, **dispoziția propusă pentru lit.a¹⁾ trebuie eliminată**, fapta constituind infracțiunea prevăzută la art.210 alin.(1) lit.a).

În acest context, semnalăm că, deși potrivit Expunerii de motive, prin intervențiile legislative propuse prin proiect se preconizează clarificarea raportului dintre infracțiunile de trafic de persoane sau de minori și infracțiunea de proxenetism în varianta agravată prevăzută la art.213 alin.(2) din Codul penal, soluția legislativă aleasă nu rezolvă această problemă. Astfel, deși în Expunerea de motive se afirmă că „alineatul (2) al art.213 include constrângerea ca variantă agravantă a proxenetismului în mod nejustificat”, la actualul **pct.5** se propune doar majorarea cu un an a limitei minime pedepsei pentru această faptă.

Este necesară, de aceea, reanalizarea soluțiilor legislative propuse și sub aceste aspecte.

9.3. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, modificarea **lit.c) a art.210 alin.(1)** trebuie prevăzută în cuprinsul unui punct distinct, cu următoarea parte dispozitivă:

„La articolul 210 alineatul (1) litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

9.4. Având în vedere exigențele de tehnică legislativă, modificarea **alin.(2) al art.210** trebuie să facă obiectul unui punct cu următoarea **parte dispozitivă**:

„Alineatul (2) al articolului 210 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

9.5. La norma propusă pentru **art.210 alin.(2) lit.c)**, semnalăm că textul este lipsit de claritate, fiind necesară eliminarea, din final, a sintagmei „în vederea comiterii infracțiunii”.

9.6. Referitor la **art.210 alin.(2) lit.d)**, semnalăm că stabilirea unei variante agravate a unei infracțiuni în situația în care infracțiunea-scop a grupului ar fi tocmai respectiva infracțiune apare a fi în dezacord cu modul în care este reglementat în prezent raportul dintre infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat - prevăzută la art.367 din Codul penal - și celelalte infracțiuni din Codul penal și din legile speciale.

Menționăm că, potrivit art.367 alin.(3) din Codul penal, în cazul în care constituirea unui grup infracțional organizat este urmată de săvârșirea unei infracțiuni, **se aplică regulile privind concursul de infracțiuni**, aceasta având ca efect agravarea răspunderii penale. Întrucât, prin ipoteză, grupul infracțional organizat se constituie în scopul comiterii respectivei infracțiuni, incriminarea drept variantă agravată distinctă a săvârșirii acesteia ca infracțiune-scop a grupului ar putea avea semnificația unei duble agravări a răspunderii pentru aceeași cauză. Prin urmare, prevederea acestei soluții ar trebui reanalizată,

inclusiv din punctul de vedere al necesității asigurării unității reglementărilor în această materie.

9.7. În ceea ce privește norma propusă pentru **art.210 alin.(2) lit.e)**, având în vedere gravitatea, pentru această ipoteză juridică, a consecințelor săvârșirii infracțiunii de trafic de persoane, respectiv moartea victimei, recomandăm ca soluția legislativă să fie prevăzută ca alineat distinct al aceluiași articol, iar pedeapsa să fie diferențiată în raport cu cea propusă pentru textul *de lege ferenda* al art.210 alin.(2).

9.8. Semnalăm că textul propus pentru **art.210 alin.(2) lit.f)** este insuficient de clar, ceea ce afectează predictibilitatea și accesibilitatea normei, fiind necesară revederea acestuia. Menționăm că, în actuala redactare, se poate înțelege că funcționarul public ar avea în cadrul atribuțiilor de serviciu și traficul de persoane.

10. La actualul **pct.4**, precizăm că intervențiile legislative preconizate trebuie să facă obiectul a trei puncte distincte, cu următoarele părți dispozitive:

„Alineatul (1) al art.211 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

„La articolul 211 alineatul (2), partea introductivă și litera b) se modifică și vor avea următorul cuprins:”.

„La articolul 211, după litera e) se introduce o nouă literă, lit.f), cu următorul cuprins:”.

11. La actualul **pct.5**, **partea dispozitivă** trebuie reformulată, astfel:

„Alineatul (2) al articolului 213 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

Referitor la norma preconizată pentru **art.213 alin.(2)**, pentru un spor de rigoare normativă, recomandăm reformularea textului, astfel:

„(2) În cazul în care acțiunea de determinare la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, pedeapsa este închisoarea de la 4 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”.

p. PREȘEDINTE,

Toni GREBLĂ

București

Nr. 1066/16.10.2020.